

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Katowice, dnia 2 lutego 2011 r.

**Pan
Jacek Guzy
Prezydent
Miasta Siemianowice Śląskie**

LKA-4101-23-02/2010/P/10/140

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Urzędzie Miasta Siemianowice Śląskie, zwanym dalej „Urzędem”, w zakresie prowadzenia przez gminy zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków za okres lat 2008-2009 i I półrocza 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym w dniu 16 grudnia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezydentowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Urzędu w zakresie spraw objętych kontrolą, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny cząstkowe i ustalenia kontroli:

W Siemianowicach Śląskich do końca 2009 r. zaopatrzeniem w wodę i odprowadzaniem ścieków zajmowało się Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji SA w Katowicach², (dalej zwane RPWiK). Po komunalizacji RPWiK w dniu 1 sierpnia 2008 r., zgodnie z porozumieniem z dnia 4 lipca 2008 r., zawartym pomiędzy gminami obsługiwanymi przez RPWiK, utworzono jednoosobową spółkę Miasta Katowice³, od której Siemianowice Śląskie przejęły zorganizowaną część przedsiębiorstwa – były Zakład

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² RPWiK świadczył usługi dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie gmin: Katowice, Siemianowice Śląskie, Mysłowice, Chełm Śląski i Imielin.

³ Przedsiębiorstwo to prowadzi obecnie działalność pod firmą „Katowickie Wodociągi” S.A.

Eksploatacji Sieci Wodociągowo-Kanalizacyjnej nr 2 w Siemianowicach Śląskich. Majątek tego Zakładu Miasto wniosło do jednoosobowej spółki gminnej AQUA-SPRINT sp. z o.o. (dalej zwanej AQUA-SPRINT lub Spółką), utworzonej w dniu 10 września 2008 r., która od dnia 1 stycznia 2010 r. rozpoczęła działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków.

1. Miasto Siemianowice Śląskie posiadało, uchwalony przez Radę Miasta w dniu 29 grudnia 2005 r. regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków, który opublikowano w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego. Również zmiany wynikające z przejścia obowiązków operatora sieci wodociągowych i kanalizacyjnych przez AQUA-SPRINT uwzględniono w regulaminie. NIK ocenia pozytywnie działania Urzędu w zakresie udzielania zezwoleń oraz wprowadzania i publikowania regulaminów dostarczania wody i odprowadzania ścieków. RPWiK, które realizowało zadanie zaopatrzeniem w wodę i odprowadzanie ścieków na terenie Miasta do końca 2009 r., działało na podstawie zezwolenia w formie decyzji, wydanej przez Zarząd Miasta w dniu 21 października 2002 r., zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 7.06.2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków⁴ (dalej zwanej „ustawą o ZZWiOŚ”). Natomiast AQUA-SPRINT działał w oparciu o przyrzeczenie wydania zezwolenia – tzw. „promesę”, wydaną przez Prezydenta Miasta w dniu 24 listopada 2009 r., na podstawie art. 17c tej ustawy.
2. NIK ocenia pozytywnie sposób weryfikowania przez Urząd w latach 2008-2010, taryf opłat za zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków. W latach 2008-2009 obowiązywały taryfy opłat zatwierdzone uchwałami Rady Miasta nr 178/2008 z dnia 31 stycznia 2008 r. oraz nr 408/2009 z dnia 29 stycznia 2009 r. Wnioski RPWiK, były kompletne i składane terminowo. Jednocześnie NIK zwraca uwagę, iż fakt przeprowadzenia weryfikacji wniosków pod względem celowości ponoszenia podanych w kalkulacji kosztów, o której mowa w art. 24 ust. 4 ustawy o ZZWiOŚ, nie został udokumentowany.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na:

1. Ustaleniu cen i stawek opłat w taryfie na rok 2010 w sposób, który nie zapewniał eliminowania subsydiowania skrośnego i uzyskiwania niezbędnych przychodów dla poszczególnych rodzajów działalności. W związku z przejściem realizacji zadań związanych z zaopatrzeniem w wodę i odprowadzanie ścieków przez spółkę gminną

⁴ Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 ze zm.

AQUA-SPRINT, Prezydent Miasta złożył do Rady Miasta wniosek o zatwierdzenie taryf na okres 18 miesięcy, w trybie art. 24a ustawy o ZZWIOŚ⁵. Stosowną uchwałę Rada Miasta podjęła w dniu 9 grudnia 2009 r. (uchwała nr 567/2009). Kalkulację tych taryf wykonała, na zamówienie Gminy, firma SID Szkolenia i Doradztwo Spółka z o.o. w Warszawie (dalej zwana SID), na podstawie umowy nr GK. UT-341/12/09 z dnia 30 listopada 2009 r., za kwotę 6.100 zł brutto. W umowie tej zobowiązano wykonawcę do przedstawienia wyłącznie efektu końcowego kalkulacji opłat i stawek, bez przedstawienia sposobu dokonanych wyliczeń, czego skutkiem był brak możliwości weryfikacji przez zamawiającego ww. kalkulacji. NIK zwraca uwagę, iż wyniku stosowania przyjętych taryf opracowanych na podstawie tych kalkulacji, Spółka odnotowała w I półroczu 2010 r. przychody i koszty znacząco odbiegające od zakładanych. W przypadku zaopatrzenia w wodę zysk w I półroczu był o 982,7 tys. zł wyższy od zakładanego na cały 2010 r.⁶, zaś na odprowadzaniu ścieków odnotowano stratę w wysokości 148,7 tys. zł, zamiast kalkulowanego zysku za cały rok w wysokości 249,2 tys. zł. Skutkiem tego oraz podniesienia przez operatora oczyszczalni umownych cen za odbiór ścieków z wartości netto z 2,25 zł/m³ do końca lutego 2010 r. do 2,48 zł/m³ do końca lutego 2011 r. (po tym terminie stawka ta zwiększyła się dodatkowo do 2,87 zł/m³), było uzyskiwanie przychodów zawyżonych w stosunku do kosztów z tytułu dostarczania wody i zaniżonych z tytułu odprowadzania ścieków, a także wystąpienie zjawiska subsydiowania skrośnego⁷. Zgodnie z § 3 pkt 1 lit. a i c rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków⁸, przyjęte taryfy powinny zapewnić uzyskanie niezbędnych przychodów oraz eliminowanie subsydiowania skrośnego.

2. Nie wyegzekwowaniu od Spółki AQUA-SPRINT obowiązku przedłożenia wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w jej posiadaniu, który wynikał z art. 21 ust. 1 ustawy

⁵ Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 ze zm.

⁶ Mimo, iż kalkulujący nie uwzględnił w kosztach konieczności pokrycia straty poniesionej przez Spółkę w latach 2008-2009 wysokości 1.358,9 tys. zł.

⁷ Tj. pokrywanie kosztów dotyczących jednego rodzaju prowadzonej przez przedsiębiorstwo wodociągowo kanalizacyjne działalności gospodarczej lub jednej z grup taryfowych odbiorców usług przychodami pochodzącymi z innego rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej lub od innej taryfowej grupy odbiorców. W tym przypadku – pokrywania strat powstających w wyniku odbierania ścieków z zysków za dostarczanie wody.

⁸ Dz. U. nr 127 poz. 886.

o ZZWiOŚ. Plan ten miał być przedłożony Prezydentowi Miasta, celem sprawdzenia pod kątem zgodności ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta, planu zagospodarowania przestrzennego oraz ustaleniami zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków⁹, a następnie przyjęty uchwałą Rady Miejskiej¹⁰. Plan taki nie został przez AQUA-SPRINT przedłożony, a Prezydent nie podjął działań w celu wyegzekwowania od Spółki realizacji tego obowiązku. W ocenie NIK, podnoszone przez Pana Prezydenta w wyjaśnieniach, zwolnienie z przedkładania do zatwierdzenia wniosku o zatwierdzenie taryf w pierwszych 18 miesiącach od podjęcia działalności, nie może być rozszerzone na opracowanie wieloletniego planu rozwoju.

3. Nie zatwierdzeniu bądź zatwierdzeniu z opóźnieniem planów finansowych Spółki. Obowiązkiem Rady Nadzorczej Spółki (zwanej dalej RN lub Radą), określonym w § 5.5 Regulaminu Rady (dalej zwanym Regulaminem RN), było zatwierdzanie strategii działania Spółki oraz rocznego planu finansowego. Plan finansowy na rok 2008 nie został przez Radę zatwierdzony, zaś plan finansowy na 2009 r. Rada zatwierdziła dopiero w czerwcu 2009 r. (uchwałą nr 4 z dnia 9 czerwca 2009 r.).
4. Ustaleniu wynagrodzenia miesięcznego prezesa Spółki przez Przewodniczącą Rady Nadzorczej oraz zamieszczeniu w umowach o pracę z Prezesem i Członkiem Zarządu AQUA-SPRINT zapisów niezgodnych z przepisami i niekorzystnych dla Spółki. Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi¹¹, (zwanej dalej „ustawą kominową”), organem właściwym do ustalania wynagrodzenia miesięcznego Prezesa Spółki AQUA-SPRINT był Prezydent Miasta. Wysokość wynagrodzenia Prezesa Spółki ustalił, w umowie o pracę z Prezesem¹², Przewodniczący RN Dariusz Bochenek, co stanowiło naruszenie cytowanego wyżej przepisu.

Ponadto w umowie tej oraz w umowie z Członkiem Zarządu Spółki znalazły się między innymi następujące zapisy:

- W pkt X – *„Wszelkie postanowienia niniejszej umowy są ścisłą tajemnicą przedsiębiorstwa w rozumieniu ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Treść niniejszej umowy nie może zostać ujawniona jakimkolwiek osobom trzecim bez*

⁹ Art. 21 ust. 4 ustawy o ZZWiOŚ.

¹⁰ Art. 21 ust. 5 ustawy o ZZWiOŚ.

¹¹ Dz. U. Nr 26 poz. 306 ze zm.

¹² Umowę zawarto w dniu 30 września 2008 r.

zgody zainteresowanych stron”, co stanowiło naruszenie zasady jawności informacji o wynagrodzeniach, nagrodach rocznych oraz świadczeniach dodatkowych i odprawach osób podlegających przepisom ustawy kominowej, zawartej w art. 15 tej ustawy¹³.

- W pkt 5.V umowy – „Pracownikowi za rok obrotowy 2008 może być przyznana nagroda roczna, o której mowa w pkt 3, w wysokości nie wyższej niż dwukrotność przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego...”¹⁴. Zapis ten był sprzeczny z przepisem Zarządzenia Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie nr 768/2008 z dnia 7 maja 2008 r. (dalej zwanego zarządzeniem nr 768), wydanego na podstawie delegacji ustawowej, zawartej w art. 10 ust. 8 ustawy kominowej. Wg pkt. 4 tego zarządzenia „nagrada roczna może być przyznana jedynie uprawnionemu, który pełnił swoją funkcję przez cały rok obrotowy...”. W umowie z Członkiem Zarządu Spółki również znalazł się zapis o możliwości przyznania mu nagrody rocznej za 2008 r. „w wysokości nie wyższej niż półtorakrotność miesięcznego wynagrodzenia”.

- W pkt IX ust. 2 umowy znajdowało się zobowiązanie do wypłaty, w przypadku rozwiązania umowy o pracę Prezesa Zarządu Spółki przed upływem pięcioletniej kadencji, „odszkodowania w wysokości wynagrodzenia określonego w umowie o pracę za każdy miesiąc pozostały do końca okresu na jaki umowa była zawarta”. Zapis ten znajdował się wyłącznie w umowie o pracę z Prezesem AQUA-SPRINT i był on, zdaniem NIK, niekorzystny dla Spółki.

5. Przyznawaniu przez Radę Nadzorczą nagród rocznych z naruszeniem obowiązujących przepisów. Ustawa kominowa, regulując kwestię przyznawania i wypłacania nagród rocznych, dla osób kierujących m.in. spółkami komunalnymi, odmiennie określiła tryb i organy uprawnione do wnioskowania o nagrody i ich przyznawania w przypadku prezesa i członków zarządu spółek. O ile w przypadku członków zarządu, zgodnie z art. 10 ust. 3 tej ustawy, organem uprawnionym do przyznania nagrody rocznej była Rada Nadzorcza, to w przypadku Prezesa Zarządu Spółki ma zastosowanie tryb określony w art. 10 ust. 2 ustawy kominowej, zgodnie z którym „nagrodę roczną osobom wymienionym w art. 2 pkt 1, zatrudnionym w podmiotach, o których mowa w art. 1 pkt 1-7, przyznaje właściwy organ na umotywowany wniosek rady nadzorczej lub innego statutowego organu nadzorczego”¹⁵. W myśl tego przepisu, organem

¹³ Zapis tej samej treści znajdował się również w umowie o pracę z Członkiem Zarządu Spółki.

¹⁴ Analogiczny zapis znalazł się w umowie z Członkiem Zarządu AQUA-SPRINT.

¹⁵ Art. 2 ust. 1 wymienia: kierowników jednostek organizacyjnych wymienionych w art. 1 pkt 1-13, a w szczególności dyrektorów, prezesów, tymczasowych kierowników, zarządców komisarycznych i osób zarządzających na podstawie umów cywilnoprawnych. Jednoosobowe spółki gminne są wymienione w art. 1 pkt 4 ustawy kominowej.

uprawnionym do składania umotywowanego wniosku o nagrodę dla Prezesa Zarządu spółki AQUA-SPRINT była Rada Nadzorcza. Natomiast organem uprawnionym do przyznania nagrody, zgodnie z pkt 6 Zarządzenia 768, był Prezydent Miasta Siemianowice Śląskie (pełniący funkcję Zgromadzenia Wspólników). Tymczasem wniosek o nagrodę za rok 2008 dla Prezesa Zarządu AQUA-SPRINT sporządził Przewodniczący Rady Nadzorczej Dariusz Bochenek i skierował go do RN, która w dniu 9 czerwca 2009 r. podjęła uchwałę nr 6 o przyznaniu Prezesowi nagrody w wysokości 33.000 zł. Przyznanie tej nagrody było niezgodne z pkt 4 cytowanego wcześniej Zarządzenia 768 Prezydenta Miasta, z uwagi na fakt, że Prezes Zarządu pełnił swoją funkcję w 2008 roku jedynie przez 3 miesiące. Uchwała ta następnie stała się podstawą do wypłacenia nagrody¹⁶. Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy kominowej, za nieprzestrzeganie przepisów ustawy organ nadzorczy spółki ulega rozwiązaniu z mocy prawa.

Identyczny tryb zastosowano również w przypadku nagrody rocznej dla Prezesa za 2009 r. – Rada Nadzorcza, na wniosek Przewodniczącego, podjęła uchwałę o przyznaniu Prezesowi nagrody w wysokości trzech przeciętnych wynagrodzeń miesięcznych i na podstawie tej uchwały nagrodę wypłacono.

Nagrodę roczną dla Członka Zarządu za rok 2008 przyznała Rada Nadzorcza na wniosek Przewodniczącego, uchwałą nr 7 z dnia 9 czerwca 2009 r., w wysokości 19.000 zł, pomimo że, tak jak w przypadku Prezesa Spółki, Członek Zarządu pełnił swoją funkcję przez 3 miesiące roku 2008, a zatem brak było podstaw do przyznania i wypłacenia nagrody rocznej, wskazanej w art. 10 ust. 1 ustawy kominowej.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1. Wyegzekwowanie od Spółki AQUA-SPRINT przedłożenia wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych.***
- 2. Podjęcie działań w celu doprowadzenia umów o pracę z Prezesem i Członkiem Zarządu AQUA-SPRINT do stanu zgodnego z obowiązującymi przepisami.***

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Prezydenta, w terminie 20 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag

¹⁶ W dwóch transzach: 15.000 zł do 31.07.2009 r., 18.000 zł do 31.12.2009 r.

i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.